

KANDIDATUPPSATS I MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER OCH DEMOKRATI
VID INSTITUTIONEN ENSKILDA HÖGSKOLAN STOCKHOLM
HT 2021

Responsibility to Protect
**- En studie om hur R2P och problematiken med
implementeringen av den principen.**

**Enskilda Högskolan
Stockholm**

Författare: *Farah Abid Al Shaybany*

Examensarbete, (C-uppsats), 15 högskolepoäng

Handledare: Ulf Dahre

Sammanfattning

Under de senare åren har Förenta Nationernas implementation om "Responsibility to Protect" (R2P), kommit att diskuteras om huruvida den fullföljer sitt syfte och om den verkligen är den legitima lösningen för att skydda civilbefolkningen. Den här studien redogör tillämpningen av den här principen, om hur den har använts och till vilket syfte. För att begränsa mig så har jag valt ut två olika länder där tillämpningen av "Responsibility to Protect" har tillämpats olika. Det första landet är Libyen och det andra är Syrien. Konflikterna i respektive land har lett till två helt olika utvägar av principen "Responsibility to Protect". Studien redogör även problematiken som den här principen bemöter i relation till vetorätten i FN:s säkerhetsråd, men även hur den tar ställning till non-interventionsprincipen, det vill säga suveränitetsprincipen.

Abstract

This study is about the principle "Responsibility to Protect" and its implementation in several countries. The purpose of this study is to examine why the implementation of "Responsibility to Protect" has been used differently in similar situations. To limit my study I have chosen to examine two countries that have two different results on similar issues. I have chosen to study the conflict/civil war in Libya and Syria. The reason why I have chosen these countries is because these conflicts have similar causes and similar history, but how the international community responded differently and has argued various. This study will also highlight and observe the difficulties that the principle faces. For example the veto right in the united nation security council, and also the principle of sovereignty. At the end of this study I discuss the principle in general, what I think about it and how the principle "Responsibility to Protect" can be improved itself and develop to be more powerful and fulfill its purpose, to Protect civilians from genocide, crime against humanity and towards war crime.

Engelsktitel: A study of how R2P and the problems with the implementation of that principle.

Nyckelord: Responsibility to Protect, R2P, Vetorätten, Suveränitetsprincipen

1. Teori	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Problemformulering	7
1.3 Syfte och frågeställning	8
1.4 Disposition	8
2. Metod	9
2.1 Val av metod	9
2.2 Urval och begränsning	9
3. Responsibility to Protect (R2P)	10
3.1 R2P tre huvudpelare	11
3.2 R2P som icke legalt bindande	12
3.3 Non-interventionsprincipen	13
3.4 Vetorätten	13
4. Teori	15
4.1 Realismen	15
4.2 Tidigare forskning	16
5. Teori	17
5.1 Arabiska våren	17
5.2 Intervju	18
5.3 Libyen	21
5.3.1 FN:s resolution 1973	22
5.3.2 Nato	22
5.3.3 Libyen efter Natos operation	23
5.3.4 Vilka aktörer är involverade i den rådande konflikten?	24
5.4 Syrien	24
5.4.1 Syrien och Veto	26
5.4.2 Resolutioner som Ryssland och Kina blockerat	27
6. Responsibility to Protect och Realismen	27
6.1 Frankrike	28
6.2 USA	29
6.3 Ryssland	31
7. Slutsats	33
7.1 Hur har “Responsibility to Protect” tillämpats?	33
7.2 Varför har tillämpningen av R2P tillämpats olika i liknande situationer?	33
7.3 Hur har man tillämpat R2P i Libyen respektive Syrien?	34
7.4 Diskussion	35
8. Bibliografi	37
8.1 Tryckt litteratur:	37
8.2 Elektroniska media	37

1. Teori

1.1 Bakgrund

Förenta Nationernas allmänna deklaration om mänskliga rättigheter kom till efter andra världskriget, i syfte för att skydda människors mänskliga rättigheter. Man tog lärdom av förintelsen och ville säkerställa att ingenting likt förintelsen fick ske igen, det vill säga folkmord, brott mot mänskligheten eller krigsförbrytelse. Man utvecklade en deklaration som skulle garantera att inget skulle upprepas igen. Detta var ett misslyckande, folkmordet i Rwanda är ett kvitto på att man inte kunnat upprätthålla idén med den allmänna deklarationen. Följt av Rwanda så drabbades även andra länder av dessa förbrytelser som i Bosnien, Sudan och norra Uganda.¹

Förenta Nationerna försökte på nytt att utveckla en princip som skulle skydda civilbefolkningen mot folkmord, krigsförbrytelse eller brott mot mänskligheten. Detta ledde till att man år 2005 kunde presentera en princip vars namn är "Responsibility to Protect" (R2P). Principen handlar om varje stats skyldighet att skydda dess civila. Om en stat inte skulle kunna upprätthålla skyddet för civilbefolkningen så skulle "Responsibility to Protect" tillåta det nationella samfundet att gå in i landet och försöka skydda civila. För att en stat ska internt kunna intervensera ett land så krävs det att säkerhetsrådet i Förenta Nationerna kommer överens om resolutionen. En resolution accepteras om ingen av de permanenta länderna, det vill säga stormakterna, lägger sitt veto mot resolutionen. Huruvida en stat väljer att lägga sitt veto eller inte är en avgörande fråga om huruvida "Responsibility to Protect" ska tillämpas eller inte.²

"Responsibility to Protect" sätter ett perspektiv på hur makt, pengar och eget intresse kan konkurrera mänskliga rättigheter. När det kommer till den principen så finns det två sidor av myntet, att man å ena sidan argumenterar för en implementering av principen för att gynna sitt eget intresse, men å andra sidan hävda att en tillämpning av principen skulle innebära att man bryter mot en annan rättighet, det vill säga non-interventionsprincipen.

¹globalr2p: WHAT IS R2P?, u.å. <https://www.globalr2p.org/what-is-r2p/> Hämtad: 15/11-21

² Ibid. Hämtad: 16/11-21

1.2 Problemformulering

När världen börjar styras av egenintresse, makt, pengar och inte minst olja ställs mänskliga rättigheter inför sin spets. Makt och politik är civilbefolkningens, liksom de mänskliga rättigheternas, största fiende. Oftast är det de mest sköraste personerna i samhället som drabbas hårdast såsom stater med diktatur, fattigdom, ett instabilt samhällsskydd och brister i mänskliga rättigheter. Det är oftast dessa länder som faller offer för brutala konsekvenser liksom folkmord och andra grymma kränkningar.

Suveränitetsprincipen har två sidor av myntet. Dels är det positivt att varje land handhåller sin egen makt över dess territorium, men suveränitetsprincipen kan som allt annat missbrukas och leda till en motsatt effekt och i värsta fall till folkmord, brott mot mänskligheten eller krigsförbrytelse. Trots att man efter förintelsen var tydlig med att förintelsen eller folkmord inte skulle ske igen, så misslyckades man med att upprätthålla sitt löfte. Under 1900-talet pågick det ett folkmord i Rwanda och omvärlden lät det ske utan att ingripa eller sätta ner foten. Efter liknande händelser efter Rwanda utvecklades "Responsibility to Protect". Principen har en god grundidé och i en perfekt värld skulle den bara vara till fördel och som ett skydd för civilbefolkningen, det var så den utformades för att skydda. Men vad händer om en sådan princip missbrukas och används för fel syfte? Studien redogör hur principen har tillämpats och tanken liksom argumentet bakom om huruvida man ska tillämpa principen och vad är det som driver tillämpningen i vissa länder men inte andra.³

³Pettersson, Jens, 2021. Skyldighet att skydda. I: Från vardagsrasism till folkmord. S. 33-43 SFN_Debattantologi_Rasism2021_webb.pdf Hämtad: 17/12-21

1.3 Syfte och frågeställning

Syftet med den här uppsatsen är att redogöra problemen som principen “Responsibility to Protect” bemöter när den bland annat står i konflikt med vetorätten i FN:s säkerhetsråd.

Forskningen ser även över problemen som R2P innehar om huruvida fem permanenta länder i säkerhetsrådet använder sin vetorätt för att blockera resolutioner baserad på sin egen vinning och inte på fråga om landets säkerhet. Uppsatsen kommer även att problematisera vetorätten i FN:s säkerhetsråd och de fem permanenta länderna som en legitim metod för att främja fred. Forskningen besvarar dess syfte med hjälp av dessa följande frågor:

- Hur har “Responsibility to Protect” tillämpats?
- Hur har man tillämpat R2P i Libyen respektive Syrien?

1.4 Disposition

Studien är indelad i sju delar där jag först inleder med en inledning och bakgrund följt av problemformulering, syfte och frågeställning. Sedan presenterar jag valet av metoden och även urvalet och begränsningen. För att få en förståelse om självaste ämnet så omfattar studien även ett kapitel om tidigare forskning, där jag presenterar tidigare forskning inom “Responsibility to Protect”. Vidare kommer jag att redogöra innebörden av “Responsibility to Protect”, vad principen omfattar och hur man resonerar kring tillämpningen av den. I liknande syfte som med “Responsibility to Protect” har jag även valt att berätta om vetorätten i FN:s säkerhetsråd, då vetorätten spelar en väsentlig roll i tillämpningen av “Responsibility to Protect”. För att kunna besvara min frågeställning har jag använt mig av politisk realism som teori. I teoridelen förklarar jag teorin politisk realism, varför jag har valt att använda mig av just denna teori och varför den är relevant för just det arbetet. Efter teoridelen börjar min analysdel, som även är den största och väsentliga delen av studien. Analysdelen är uppdelad på följande sätt att jag först beskriver kort om den arabiska våren, då det ger en djupare förståelse om situationen i både Libyen och Syrien. Sedan fortsätter analysen på så sätt att jag skildrar Libyen-konflikten och hur man har tillämpat “Responsibility to Protect”. Följt av Libyen så redogör jag på samma sätt om konflikten i Syrien och argumentet om varför man inte har tillämpat principen. Efter att jag har redogjort och förklarat orsakerna till respektive konflikt så kommer teoridelen och valet av den politiska realismen. Här knyter jag ihop

säcken och applicerar mitt val av teori i relation med konflikterna, här redogör jag varför man har agerat annorlunda och vad intentionerna var. Slutligen innehåller studien en slutsats där jag knyter an frågeställningen med analysen, samt en diskussion där jag diskuterar mina egna tankar gällande "Responsibility to Protect" och dess tillämpning, och vad jag tycker om principen samt dess svagheter.

2. Metod

2.1 Val av metod

Jag har valt att använda mig utav en kvalitativ metod men även litteraturstudier. En kvalitativ metod innebär att man med hjälp av intervjuer kan fullfölja syftet och frågeställningen med hjälp av intervjuer. Ramverket för en kvalitativ metod förväntas innehålla intervjuer mellan 8-12 personer. Detta för att få ett mer utbrett perspektiv och större omfattning och representation. I mitt fall har jag enbart intervjuat en person vars namn är Jens Petterson som är Senior rådgivare i freds-, säkerhets- och nedrustningsfrågor på Svenska FN-förbundet.. Petterson är medveten och har gett sitt samtycke till att jag har spelat in intervjun och kommer att gå ut med hans både för och efternamn. Även då studien inte omfattar det rekommenderade och förväntade antal intervjuer, som är mellan 8-12 stycken, så kan jag ändå konstatera att intervjun med Petterson har varit till stor hjälp för denna studien.

2.2 Urval och begränsning

Arbetet behandlar som rubriken tyder på, implementeringen av "Responsibility to Protect". Ämnet "Responsibility to Protect" har varit ytterst aktuellt de senare åren inom den världsliga politiken och inte minst inom mänskliga rättigheter och demokrati. Arbetet har begränsats genom att den utgår från två fallstudier som redogör hur principen "Responsibility to Protect" har tillämpats i Libyen och i Syrien. Valet av dessa två stater är mot den anledning att principen har tillämpats på två olika sätt, att man i ena landet har valt att tillämpa den, medan man å andra sidan inte valt att tillämpa den. Arbetet redogör för varför den har tillämpats olika vid liknande tillfällen och vad det är som avgör huruvida den ska tillämpas eller inte. Det som gör valet av dessa stater intressant är att man har i liknande förutsättning

argumenterat och agerat annorlunda, trots att man har utgått från samma princip och kriterier. Arbetet förklarar argumentet bakom varje beslut och vilka faktorer som påverkade beslutet. Beskrivningen av principen "Responsibility to Protect" kommer i arbetet att presentera olika faktorer, orsaker och samband på hur och varför man tar ställning till frågan om huruvida man ska intervensera en stat under namnet "Responsibility to Protect". Innehållet i arbetet är främst taget från FN:s officiella sida, andra etablerade nyhetskällor samt artiklar.

3. Responsibility to Protect (R2P)

Folkmordet i Rwanda under 1990-talet och även hur Kosovo intervenserade Nato militärt med en stark opinion i ryggen, men dock utan folkrättsliga grunder, är två händelser som kan ses som R2P:s milstolpe. Det var bland annat efter folkmordet i Rwanda som FN:s säkerhetsråd kritiserades starkt, då folkmordet kunde i princip ske ostört. Mänsklig säkerhet saknade ett verktyg som skulle garantera civilbefolkningen en trygghet, och en rättighet för FN till ett förhandlingsutrymme, utan att bli hindrade av suveränitetsprincipen. Syftet med principen var att FN fick ett förhandlingsutrymme där de bland annat kunde ingripa i det fall då staten riskerade att falla offer för folkmord, krigsförbrytelse, brott mot mänskligheten eller etnisk rensning.⁴

Flera kritiska situationer runt om i världen ledde till att ICISS utvecklade en rapport som skulle ge förslag om hur Förenta Nationerna kan agera när en stat hamnar i en intressekonflikt mellan principerna om mänskliga rättigheter samt nationell suveränitet. Tanken med principen "Responsibility to Protect" är att försvåra samt att skydda civilbefolkningen mot dessa diverse olika folkmord och grymheter. Avsedda verkan för principen om "Responsibility to Protect" (R2P) innebär alla staters skyldighet att skydda sin egna befolkning. Principen röstades fram av FN:s generalförsamling år 2005. "Responsibility to Protect" handlar om att alla stater bär på ett huvudansvar för att skydda sin egna befolkning mot brott som folkmord, brott mot mänskligheten, krigsförbrytelser samt etnisk rensning. Skulle en stat misslyckas med att upprätthålla säkerheten i landet och i sin tur bryta

⁴United Nation: Responsibility to Protect, u.å.

<https://www.un.org/en/genocideprevention/about-Responsibility-to-Protect.shtml> Hämtad 14/11-21

mot ovanstående brott, kan R2P i den utsträckningen rättfärdiga att legalisera till att världssamfundet ingriper för att häva brottet.⁵

Som tidigare konstaterat antog generalförsamlingen år 2005 en deklARATION om R2P. Deklarationen om R2P var dock en reviderad version av den ursprungliga rapporten från ICISS. De antagandet av den uppdaterade versionen av principen R2P representerade ett innehåll som angrep suveränitetsprincipen i större grad än vad många av länderna var villiga att acceptera. Rapporten om R2P som ICISS utvecklade innehöll således även fem kriterier för när principen R2P skulle tillämpas samt även förslag på hur man skulle förhålla sig samt vända sig till generalförsamlingen liksom EU och Afrika Unionen (AU) i det fall en intervention skulle blockeras av Veto. Deklarationen uteslöt de ovanstående och fastslöt sig istället att säkerhetsrådet skulle vara den enda aktören som legitimt kan bestämma över de militära interventionerna samt att fatta avgörande beslut när det kommer i fråga. Deklarationen antogs tillslut i genrealförsamlingen, dock så är den inte legalt bindande för stater.⁶

3.1 R2P tre huvudpelare

Som tidigare konstaterat är R2P inte legalt bindande, dock består principen av tre huvudpelare som bygger upp och sammanfattar hela principen. De tre pelarna består av:

1. Staterna har ett ansvar att skydda dess befolkning under statens egna juridiska restriktioner mot folkmord, krigsförbrytelser, etnisk rensning och andra brott mot mänskligheten.
2. Det internationella samfundet har ett ansvar att hjälpa andra stater med att fullfölja principen om att skydda sin befolkning (R2P).
3. När en stat "uppenbart misslyckas" med att skydda sin egna befolkning, har det internationella samfundet ett ansvar att skydda och vid behov vidta kollektiva åtgärder för i tid till och med använda våld som en sista åtgärd för att skydda landets befolkning.⁷

⁵ Ibid. Hämtad: 15/11-21

⁶ Evans, Gareth. Sahnoun, Mohamed, 2001. The Responsibility to Protect, 2001-ICISS-Report.pdf: <https://www.idrc.ca/en/book/Responsibility-Protect-report-international-commission-intervention-and-state-sovereignty> Hämtad: 20/11-21

⁷ Australian Red Cross: Humanitarian Law and the Responsibility to Protect: A handbook, 2011. <https://www.redcross.org.au/getmedia/d0338aa5-27c9-4de9-92ce-45e4c8f4d825/IHL-R2P-Responsibility-to-Protect.pdf.aspx> Hämtad: 01/12-21

Dessa pelare kan sammanfatta följande: Den första pelaren belyser varje stats primära ansvar till att skydda dess invånare mot folkmord, krigsförbrytelse, etnisk rensning och andra brott mot mänskligheten. Den andra principen sätter fingret på hur viktigt samspelet mellan alla stater. Det är a och o för att främja och fullfölja innebörden av principen R2P. Den tredje och sista pelaren är den som är mest komplex och kan ibland ses som oklar eller som en definitionsfråga. Då pelaren menar på att om en stat “uppenbart misslyckas med att skydda sin befolkning...”. I och med att den rättfärdigar våld från det internationella samfundet liksom från andra stater. Våldet från andra stater rättfärdigas endast av FN om det rör sig om skyddsändamål och att våld är den enda utvägen för att skydda befolkningen. Dessa tre pelare är definitionen av principen “Responsibility to Protect”. Principen är nu allmän och accepterad utöver ICISS kommission. ⁸

3.2 R2P som icke legalt bindande

Vid det här laget har vi fått en uppfattning om att principen R2P inte är legalt bindande. Trots att R2P i sig inte är ett juridiskt bindande ramverk så förfaller och grundar den sig i en internationell lag. Den faller bland annat inom folkmordskonventionen där varje stat har ett ansvar till att skydda sin befolkning mot folkmord. Folkmordskonventionen håller stater ansvariga för att förebygga och straffa folkmordsbrott. Det internationella samfundet liksom andra staters våld kan rättfärdigas i samband med ett fredsförebyggande syfte. Våldet som blir rättfärdigt under vissa omständigheter måste således även följa konventionen om internationell humanitär rätt, det vill säga krigets lagar. Inom internationell rätt ingår även att man ska respektera och säkerställa respekten för internationell humanitär rätt. Den internationella humanitära rätten och dess lagar finner vi i tilläggsprotokollen i Genevekonventionen. Dessa är skyldigheter som måste säkerställas och följas vid ett vålds ingripande i en stat. Om dessa skyldigheter inte respekteras kan påföljden vara krigsförbrytelse inom R2P.⁹

⁸Ibid. Hämtad: 01/12-21

⁹Ibid. Hämtad: 02/12-21

3.3 Non-interventionsprincipen

Non-Interventionsprincipen är en princip som varje stat har för att skydda sig mot inblandning av andra länder. Det är en princip om icke inblandning från andra stater. Varje stat är skyldig att respektera andra staters egna suveräna likställdhet, det vill säga suveränitetsprincipen. I FN:s allmänna deklaration står följande ”Alla medlemmar skola i sina internationella förbindelser avhålla sig från hot om eller bruk av våld, vare sig riktat mot någon annan stats territoriella integritet eller politiska oberoende, eller på annat sätt oförenligt med Förenta Nationernas ändamål.” Med den här principen tydliggör innebörden av en stat är skyldig att respektera andra staters suveräna likställdhet. FN-stadgan tillåter enbart två undantag från det allmänna våldsförbudet; “staters rätt till självförsvar i händelse av ett väpnat angrepp enligt art 51 och säkerhetsrådets rätt att besluta om väpnade sanktioner för att upprätthålla internationell fred och säkerhet enligt art 42”.¹⁰

3.4 Vetorätten

Vetorätten i FN:s säkerhetsråd myntades i San Francisco där fem permanenta länder bär huvudansvaret för att främja fred och säkerhet. De fem permanenta länderna i säkerhetsrådet består av de fem segermakterna från andra världskriget. Dessa permanenta medlemsländerna bär det största ansvaret för att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Med vetorätten menar man på att den kan skydda säkerhetsrådet mot interna konflikter mellan medlemsstaterna och mot säkerhetsrådet. Konflikter inom medlemsländerna eller mot säkerhetsrådet kan även leda till ett världskrig, vilket vetorätten kan skydda mot.¹¹ I FN:s säkerhetsråd om vetorätten ingår femton länder. Dessa femton länder består av fem permanenta länder och resterande tio länder byts ut efter varje två år. Dessa länder är med och förhandlar samt diskuterar resolutionsförslag från FN. Deras roll är att genom vetorätten fatta beslut om resolutioner som kan förebygga fred och förhindra konflikter liksom krig. Dessvärre är det bara de fem av femton länder som är de permanenta länderna, som innehar vetorätten. Vetorätten innebär att om någon av dessa fem permanenta länderna blockerar ett resolutionsförslag, kommer resolutionen inte att behandlas. De blockerade resolutionsförslaget kommer på så sätt behålla status Quo (oförändrat tillstånd). Detta oavsett

¹⁰ Nilsson, Daniel. u.å. FN-förbundet UNA Sweden: R2P och FN-Stadgan. <https://fn.se/stockholm/r2p-och-fn-stadgan/> Hämtad: 15/11-21

¹¹Svanberg, Katinka. Bring, Ove. 2019. Stockholm: *FN-stadgan och världspolitiken, om folkrättens roll i en föränderlig värld*. Norstedts Juridik AB. S.480

om de resterande fjorton länderna röstar för en resolution. Det räcker med att ett land av de permanenta fem länderna röstar emot, så blockeras resolutionen till vidare åtgärder.¹²

Sedan år 1946 har vetorätten använts 288 gånger. Ryssland har använt sig av 119 gånger, vilket även är det land som lagt flest veton. Det flesta veton ägde rum under kalla kriget men även resolutioner som har blockerat resolutioner för att främja fred i bland annat Syrien. USA började använda sitt veto först år 1970, sedan har det eskalerat till att använda sitt veto allt för ofta. Majoriteten av USA:s veton har lagts för att främja och stötta Israel genom att blockera resolutioner som kritiserar och ifrågasätter Israels kränkande handlingar mot Palestina. Av de fem permanenta länderna i säkerhetsrådet har Kina endast använt sig av vetorätten tretton gånger vilket också är minst antal gånger. Kina har använt sitt veto tillsammans med Ryssland i resolutioner som behandlar frågor om Burma, Zimbabwe och Syrien. Storbritannien har inte lagt ett veto sedan år 1989 då man tillsammans med Frankrike och USA blockerat resolutioner som kritiserade USA:s militär invasion i Panama. Likt Kina har Frankrike oftast använt sitt veto tillsammans med de andra permanenta länderna i säkerhetsrådet. Frankrike har använt sitt veto arton gånger och som ovan nämnt oftast med andra stormaktsländer. Likt Storbritannien har Frankrike inte använt sitt veto sedan år 1989.¹³

Utifrån dessa beslut om att lägga veton kan man se att vetobeslut fattas enbart i fråga utifrån landets bästa, hur det på bästa sätt kan gynna ens eget intresse antingen ekonomiskt, politiskt eller socialt. Det är även det som har lett till att FN:s säkerhetsråd om vetorätten har bemötts med mycket kritik och ifrågasättande, då man med facit i hand kan se de resolutioner som blockerats på grund av att vetot är resolutioner som inte gynnar de permanenta länderna i fråga.

¹² Ibid

¹³ FN-förbundet UNA Sweden: R2P och FN-Statgan. u.å.
<https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/fn-som-organisation/fn-systemet/huvudorgan/sakerhetsradet/anvandandet-av-vetot-i-sakerhetsradet/> Hämtad: 12/12-21

4. Teori

4.1 Realismen

Hela idén om realismen grundar sig i att staten har den enda och avgörande aktören i internationell politik. Staten är likaså även den enda aktören som besitter den sortens makt och resurser för att starta stora och mäktiga krig, skapa tillintetgöra internationella samarbeten samt influera liksom påverka andra länder. Teorin redogör att det rör sig om anarki mellan länder som i sin tur tyder på att internationell politik handlar om makt och överlevnad. Det leder till att de starkaste staterna har huvudkontrollen över resterande stater samt att det leder till att det är de som innehar makten till att bestämma utvecklingen.¹⁴

Anarkin leder således till att staterna samarbetar med varandra enbart för eget intresse och fattar beslut som gynnar dess stat bäst. Samarbeten och besluten mellan staterna kan beröra politiska, ekonomiska eller sociala frågor. Som tidigare nämnts så är maximerandet av sitt egna lands vinning den enda och största motivationen till att stater är villiga att samarbeta och samverka sinsemellan. Relationen mellan staterna kommer ständigt präglas av törsten av att vara mäktigast och starkast. Detta kan bevisas genom att staterna konstant rustar upp sig militärt. I en anarkistisk aura krävs det att varje stat kan försvara och skydda sig i den ovissheten där alla stater delar samma mål om makt, status och säkerhet. Det som summerar realismen är att stater ägnar uppmärksamhet åt relativ makt, liksom hur mäktig en stat är visavi med andra stater.¹⁵

Avskräckning och maktbalans av militära styrkor mellan staterna är två aspekter ur realismen som upprätthåller fred i världen. Rädslan från andra länders militära ändamål avskräcker andra stater för att fatta beslut som kan leda till krig mellan staterna. Upprustningen av militära resurser är i ständig utveckling bland stater, i och med att det ej finns en full tillit bland andra stater, därmed rustar man upp de militära resurserna till fullo. Realismen menar på att upprustningen av de militära resurserna är en ständig kamp som dessvärre inte kan stoppas av en förhandling eller överenskommelse, då varje land ansvarar över sin egna säkerhet som i sin tur leder till att ingen stat kan till fullo förlita sig på en annan stat.¹⁶

¹⁴ Gustavsson, Jakob m.fl., 2021. Internationella relationer: Malmö: Studentlitteratur AB. S. 70

¹⁵ John Baylis, Steve Smith & Patricia Owens. 2011. *The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations*, Fifth Edition. Oxford University Press: Oxford.

¹⁶ Gustavsson, Jakob m.fl., 2021. Internationella relationer: Malmö: Studentlitteratur AB. S. 70

Under de kalla kriget rådde det en maktbalans mellan Sovjetunionen och USA. I och med att båda dessa stater är stormakter och innehar en stor position så var det väldigt spänt mellan dem, då atombomber var som den sovande björnen. Båda länderna visste vad de själva liksom den andra staten var kapabel till, vilket satte skräck i dem och förhindrade att ett potentiellt stort krig skulle bryta ut.¹⁷

4.2 Tidigare forskning

Det finns en hel del forskning skrivet om principen "Responsibility to Protect". Mycket är skrivet om uppkomsten och orsakerna till framväxten av denna princip. Folkmordet i Rwanda är bland de starkaste orsakerna och drivkraften till att tillämpa en princip som främst skyddar mot folkmord liksom andra grova brott mot mänskligheten. Tragedin i Rwanda ledde till en rad stora demonstrationer, där man yttrade sig och gjorde allt i sin makt för att göra sin röst hörd om hur det internationella samfundet misslyckats i att skydda befolkningen vid sådana kriser. Andra kriser har även trappat upp behovet av ett skydds nät i form av "Responsibility to Protect". Tiden efter kalla kriget var inte så fredligt som man förespråkar, snarare tvärtom. Civilbefolkningen bevittnade hur konsekvenserna slår hårt efter en kris eller en politisk dispyt. Det är civilbefolkningen som får ta konsekvenserna i form av brister i hur världspolitikerna kan drabba civila på de mest sårbara sätten. En människorättsorganisation vars namn är Oxfam har tillsammans med andra NGO:s bedrivit frågan framåt om att utforma en princip som skulle skydda stater mot diverse olika kriser. Människorättsaktivister liksom jurister fann det väldigt uppdelat när det gäller uppmärksamhet och politisk hjälp i humanitära kriser. Att man i humanitära kriser å ena sidan inte ger det minsta lilla uppmärksamhet till länder som i vårt fall Rwanda, Bosnien, Sudan och norra Uganda, medan man å andra sidan riktar all sin uppmärksamhet och politisk makt åt länder som Irak och Afghanistan.

¹⁷ John Baylis, Steve Smith & Patricia Owens. 2011. *The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations*, Fifth Edition. Oxford University Press: Oxford.

Principen kämpade redan innan arabiska våren år 2011 att få den legitim och accepterad av ländernas regeringar. Trots att man tyckte att principen var bra i teorin var det många som motsatte sig att implementera principen. Efter att man implementerat principen i Libyen fick man ett helt annat perspektiv om principen. Man började se perspektivet ur ett helt annat perspektiv, man väckte en stor skepticism om hur man har "skyddat" de civila genom att gå in i ett land och störta dess regering. Tiden efter interventionen i Libyen, det vill säga "Libyens skugga", av interventionen har väckt mest uppmärksamhet. Trots att man har gjort internationella åtgärder för att upprätthålla principen "Responsibility to Protect" till ett mindre accepterat koncept. Detta är inte för att FN:s säkerhetsråd hade åberopat det, utan för att FN hade förlorat kontrollen över hur den efterföljande militära ingripandet förändrades, att man först hade som huvudmål att skydda civilbefolkningen men som i sin tur ändrade fokus till att hjälpa att störta en regering. Urvalet av den här tidigare forskningen är relevant till denna studien då den ger ett perspektiv på hur arbetet av den principen har utvecklats och vilka argument principen har kantats av, och hur man kan utveckla och skydda principen.¹⁸

5. Teori

5.1 Arabiska våren

Saknaden av mänskliga rättigheter, demokrati och bättre levnadsvillkor och inte minst rättvisa i regionen. Allt det ovannämnda och att styrelseskick i landet skulle förändras, är vad som definierar arabiska våren. Mellanöstern liksom majoriteten av de arabiska länderna bevittnar ett samhälle vars medborgerliga rättigheter saknas. Resultatet är revolutioner, upplopp, oppositionsbildning och inte minst demonstrationer. Arabiska våren är startskottet av revolution och demonstrationer i flera länder i Mellanöstern och Nordafrika. Arabiska våren som tände sin första gnista i Tunisien där en gatuförsäljare, vars namn är Mohammed Bouazizi, tände eld på sig själv i protest mot sina levnadsvillkor och politiska liksom medborgerliga rättigheter. Många tunisier erfarade liknande erfarenheter om korruption, saknaden av basala levnadsvillkor och politiska rättigheter. Det resulterade till att folket reste sig för att protestera mot orättvisorna och för demokrati, påföljden blev våldsamma demonstrationer och upprop runt om i landet. Dessa demonstrationer runt om i Nordafrika

¹⁸ Cairns, Edmund, 2014. *Global Responsibility to Protect: R2P and Humanitarian Action*. Cairns-R2P, and humanitarian action.pdf Hämtad 17/12-21

liksom Mellanöstern skulle inte vara möjligt om sociala medier inte fanns. Folket rapporterade genom deras mobiltelefoner och det spred sig internationellt som en löpeld. Folk började engagera sig runt om i världen, samt att världen fick en inblick på vad som försiggick i Nordafrika liksom Mellanöstern. Eldgnistan spred sig vidare till andra länder som Egypten, Algeriet, Bahrain, Jemen, Libyen och även till Syrien. De två sistnämnda ska jag utreda mer och redogöra om hur "Responsibility to Protect" används eller inte används för att främja fred och upplösa konflikten och dödligheten i dessa två länder.¹⁹

5.2 Intervju

Jag har valt att intervjua Jens Pettersson som är som är handläggare för fred, säkerhet och nedrustning på FN-förbundet. Pettersson forskar själv inte på "Responsibility to Protect" men baserar alla sina argument, idéer och arbeten på forskning som han aktivt läser. Intervjun som genomfördes är en "zoom-intervju" i form av en öppen och ostrukturerad intervju. Med öppen och ostrukturerad intervju menas att man har ett bestämt tema (Responsibility to Protect) som den intervjuade personen sedan ska berätta så fritt som möjligt om temat.

Är det makt, pengar och olja som driver frågan om huruvida "Responsibility to Protect" ska tillämpas eller ej?

Utifrån studiens slutsats kunde man konstatera att makt, pengar och olja var den främsta drivkraften till att intervensera ett land. Jag ställde mig frågan till Jens Pettersson om hur han resonerar kring det påståendet. Pettersson instämmer delvis men inte helt, han menar på att det goda motivet ändå måste ha funnits där och att man annars inte hade fått med sig så pass många länder som man fick från säkerhetsrådet. Han menar på att det inte helt har handlat om egenintresse, då man lyckades övertyga andra. De flesta som röstade för en intervention i Libyen hade goda intentioner. Även då interventionen i Libyen inte var som planerat, så menar Pettersson att det är lätt att vara kritisk i efterhand, men under tiden tyckte Pettersson att det var en befrielse, att man inte bara lät Gadaffi fortsätta med sin maktslakt på den libyska befolkningen. Pettersson var för det beslutet och även idag står han fast vid beslutet då han menar att det var pest eller kolera, att det inte fanns ett bättre alternativ under den tiden och i situationen. Däremot tycker han att genomförandet av interventionen var dåligt.

¹⁹ Globalis: *Den arabiska våren*, u.å. <https://www.globalis.se/Konflikter/den-arabiska-vaaren> Hämtad 01/12-21

Genomförandet stämde inte överens med det man hade kommit överens med i FN:s säkerhetsråds resolutioner. Man tolkade resolutionen på sitt egna sätt om vad man fick och inte fick göra. Ett exempel som Pettersson tar upp som bröt mot resolutionen är att Frankrike började sälja vapen till Gaddafis fiender. Han menar på att man även kunde stoppa krigföringen betydligt mycket tidigare än vad man gjorde. Ett förslag som Pettersson lyfter fram är att man istället för att låta diverse olika länder ta makten till att intervensera ett land, så menar han på att FN borde finansieras så att de själva går in och intervenerar ett land. På så sätt så kan man förhindra maktmissbruk och egna tolkningar av resolutionen.

Vidare i intervjun ställde jag mig frågan om hur han resonerar kring världen idag, att vi runt om i världen ser att det pågår folkmord inte minst i Palestina, Etiopien, Kina och Myanmar. Frågan besvarades genom non-interventionsprincipen. Non-interventionsprincipen är en viktig del i FN-stadgan och det finns vissa som menar på att det internationella samfundet absolut inte får lägga sig i en stats suveränitet, om det inte rör sig om internationella konflikter. Mot den anledningen kunde vi se en rad olika folkmord i bland annat Rwanda och Balkan, då hade man ingen princip som kunde ge tillstånd till att intervensera en stat. En lärdom av 1990-talet var att statssuveränitet inte bör få hindra FN för att ingripa när det pågår ett folkmord, brott mot mänskligheten eller krigsförbrytelse. Pettersson summerar principen "Responsibility to Protect" som ett politiskt löfte som alla världens stater enades om år 2005. Ett problem som Pettersson ser med principen är att vi idag fortfarande är oense om vem det är som ska tolka principen, i vilka situationer man får ingripa, vad är det som avgör när, vem och vilka. Här nämner Pettersson vetorätten som ett svar på frågan, att de som bestämmer är de fem permanenta länderna i FN:s säkerhetsråd. Att huruvida resolutionen ska antas eller ej, är upp till dem själva att besluta.

Pettersson nämner Libyen fallet som ett argument mot att inte intervensera ett land. Resultatet i Libyen anses vara ett rent misslyckande av flera, inte minst länder och politiker. Av den anledningen är det flera länder som motsätter sig till att utföra sådana häftiga åtgärder. Detta argument använder sig Ryssland och Kina mot konflikten i Syrien, de menar på att en intervention endast kommer leda till samma negativa konsekvenser som Libyen kantas med idag.

Är frågan om “Responsibility to Protect” fortfarande aktuell?

Jens Pettersson besvarar frågan med både ja och nej. Det är ett politiskt löfte som flera länder kom överens om år 2005. Trots att man var överens om löftet så bryter man löftet gång på gång. Frågan om “Responsibility to Protect” fortfarande är aktuell kan besvaras på följande sätt: behovet av principen fortfarande är aktuell nu som tidigare, däremot är chansen att få stater att leva upp till det löftet, mindre än tidigare. Pettersson diskuterar även alternativet, om vi säger att principen inte behövs, ska vi säga att den inte är giltig längre, ska vi riva upp det och fatta ett nytt beslut om att riva upp löftet, vilket stater förmodligen inte vill. En majoritet av befolkningen röstade för till att den här principen ska diskuteras årligen i FN:s generalförsamling. Varje år så kommer det förmodligen bli sämre än vad det redan är.

Hur kan principen utvecklas och förbättras?

Man skulle ha haft den planen innan man startade en intervention, det är dock lätt att säga i efterhand. Hela interventionen i Libyen gick väldigt snabbt till, och man hann knappt reagera innan interventionen var över och Nato hade lämnat landet. Pettersson tar upp att man i samma beslut och vid samma tillfälle som man antog “Responsibility to Protect” så inrättade man dessutom en fredsbyggande kommission, där tanken var att med hjälp av lite pengar i form av en fond, att man skulle använda pengarna i ett krigs slutskede för att snabbt återuppbygga landet för att förhindra att utbryta ett till krig. Problemet var att tanken var god men resurserna kunde inte stötta idén. Teorin var god men när man sedan satte idén svart på vitt vart pengarna skulle komma ifrån och vem som skulle finansiera idén om fredsbyggande insatser blev staterna i samma era mycket snålare och mer tillbakadragna. Fonden rör sig kring 200 miljoner dollar per år. Pettersson menar på att summan är löjlig då man inte kan åstadkomma något med den summa pengar. En lösning som Petterson tror på är att mångdubbla summan av fonden för fredsbyggande, så att man verkligen kan hjälpa stater som har varit i konflikt att snabbt återuppbygga, då man av erfarenhet vet att konflikter bryter ut snabbt i de länder som nyligen drabbats av en konflikt. Han menar att grundidén av praktiken inte enbart var att intervensera länder, utan även att det förebyggande arbetet var den väsentliga delen, och idag så misslyckas man med bägge delarna. Sammanfattningsvis så menar Jens Pettersson att det är operationaliseringen som brister i “Responsibility to Protect”.

Ett annat förslag som Petterson tog upp var om Frankrikes initiativ tillsammans med Mexiko, att man vid "Responsibility to Protect"-situationer inte ska lägga sitt veto för att förhindra ett trovärdigt ingripande. Detta är ett av flera initiativ för att försöka begränsa användandet av veto.

5.3 Libyen

Situationen idag i Libyen är ett resultat av den arabiska våren. Som med tidigare länder i Nordafrika och Mellanöstern så växte missnöjet gentemot den sittande regimen. Konflikten i Libyen handlade om liknande missnöjen såsom landets brist på demokratisering, mänskliga rättigheter och bättre levnadsvillkor. Folket i Libyen visade upp sitt missnöje likt andra länder genom att demonstrera i hopp om en bättre framtid. Arabiska våren hade ett viktigt motto som löd "folket kommer styra regimen". Kravet i Libyen var som mottot menade på, att folket skulle göra allt i sin makt för att regimen skulle avsäga sig makten.²⁰

Den arabiska våren år 2011 satte sitt spår i Libyen den 16 februari år 2011 då ett uppror bröt ut mot Gaddafi-regimen. Konflikten varade mellan rebellgrupper och Gaddafi-regimen. Bland rebellerna fanns krigsveteraner som stred under Al-Qaidas namn. Situationen i Libyen eskalerade snabbt och blev ett inbördeskrig. Gaddafi-regimen menade på att de använde militär styrka och våld för att bekämpa islamister och inte minst terroristgruppen Al-Qaida. Upproret i Libyen gav de internationella medierna ett uttryck om att demonstrationerna och upploppen var fredliga där Gaddafi-regimen brutalt attackerade civilbefolkningen. Som jag tidigare nämnde så var sociala medier ett starkt vapen under den arabiska våren. Verkligheten tyder på något helt annat, att rebellerna redan från början var beväpnade och använde våld i deras demonstrationer och upplopp. En del av orsaken av den felaktiga bilden var att rebellerna själva använde sig av felaktig propaganda. Den icke statliga organisationen Amnesty International har konfronterat hur rebellgrupperna i Libyen konstruerat bevis för våld och övergrepp som Gaddafis militära styrkor hävdas ha begått mot civilbefolkningen.²¹

²⁰Ibid. Hämtad: 01/12-21

²¹ Ibid. Hämtad 25/11-21

Rebellernas propaganda gentemot Gaddafi-regimen stärkts genom att Gaddafi höll ett trotsande tal den 22 februari år 2011. Talet handlade om hur Gaddafi skulle rena Libyen från fiender från “hus till hus”. Den bilden som bland annat rebellerna hade målat upp om regimens våld och övergrepp, vad folket delade med sig på sociala medier och nu det talet som Gaddafi höll, väckte flera känslor hos omvärlden. Den rådande uppfattningen som fanns i bland annat Europa och USA var att läget var så pass allvarligt att man uppfattade att risken för allvarliga övergrepp mot civila och till och med farade folkmord. Man kan säga att talet som Gaddafi höll var droppen för att få FN:s säkerhetsråd att godkänna ett internationellt militärt ingripande i Libyen.²²

5.3.1 FN:s resolution 1973

Verkställandet från FN:s sida om en fredslösning i Libyen inleddes redan en månad efter det libyska upproret började. FN:s säkerhetsråd antog resolution 1973 som förklarade en flygförbudszon som skulle upprätthållas över Libyen. I praxis innebär en flygförbudszon att den libyska luftvapen nu inte är berättigat till att flyga i libysk luftrum. För att driva denna resolution om antagande om en flygförbudszon i Libyen så gav FN ut ett mandat för användandet av internationella militära styrkan i Libyen. Argumenten för att använda sig utav ett internationellt militärt ingripande, var för att skydda civilbefolkningen. Denna militära intervention fick mycket kritik då den gick bortom gränserna och låg bakom störtandet av Gaddafi-regimen. Resolutionen sa ingenting om att ta bort Gaddafi från makten, detta kommer sedan att komma att diskuteras och få mycket kritik. Detta argument kommer även att sätta käpparna i hjulet vid kommande inbördeskrig bland annat om Syrien.²³

5.3.2 Nato

Den internationella militära interventionen leddes och genomfördes av Nato. Operationen omfattade 15 länder som var med i den militära interventionen i Libyen där ett av länderna var Norge. Nato använde en metod som har ifrågasatt mycket inom debatten R2P, hur de “löste situationen”. Nato attackerade och stred inte bara inom Libyens luftterritorium, utan också på marknivå där man attackerade Gaddafi-regimens militära styrkor. Under omloppet på sju månader som Nato var i Libyen, så beräknas de ha släppt cirka 7700 bomber. Något

²² Ibid. hämtad 07/12-21

²³ United Nation Security Council: *Resolution 1973 (2011)*. 2011
https://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_2011_03/20110927_110311-UNSCR-1973.pdf Hämtad 07/12-21

som Nato också var aktiva med som även har kommit att diskuteras och kritiseras är hur Nato delade ut vapen till rebellerna samtidigt som Nato gav rebellerna militärutrustning. Natos ingripande och operation tog slut när rebellgrupperna tog över den sista Gaddafi-styrda staden, Sirte den 20 oktober år 2011. Det var även där i staden Sirte som Gaddafi hittades och mördades. Man kan sammanfatta att det libyska inbördeskriget avslutades officiellt den 23 oktober, tre dagar efter Gaddafis död.²⁴

5.3.3 Libyen efter Natos operation

Den 23 oktober år 2011 är en historisk dag i Libyen, det är vad man i alla fall vill tro. Man är för naiv om man tror att landet Libyen blev ett fredligt och harmoniserat land med demokrati och mänskliga rättigheter i fokus, efter den 40-åriga diktaturen i makt. Landet må ha blivit av med en diktatur, men konsekvenserna från kriget och ovissheten i landet kvarstår. Genast efter inbördeskrigets slut fortsatte upproriska grupper med våldshandlingar i form av hämnd, maktkamp och inte minst rasism och rasistiskt motiverat våld. I samband med att upproriska grupper och inte minst att rebellerna tog makten, så utvisades tusentals svarta afrikaner från Libyen.²⁵

Efter Gaddafis död lämnades Libyen åt sitt öde. År 2012 efter 42 år av ren diktatur kunde man återigen an hålla ett val i Libyen. Valet ledde till en övergångsregering som dessvärre inte lyckades ena landet. Två år efter valet år 2014 bröt ytterligare ett blodigt krig ut. Kriget resulterade till att landet splittrades officiellt i två delar. År 2016 lyckades man genom förhandlingar i FN:s regi att inrätta en helt ny koalitionsregering. Den nya tillträdde regeringen placerades i huvudstaden Tripoli och styrdes av premiärministern Fayeaz al-Sarraj.²⁶ Trots att den nya regeringen var erkänd och etablerad från FN så fanns det delar i nationalförsamlingen, i staden Tobruk, som varken erkände eller accepterade den FN-stödda regeringen i huvudstaden Tripoli. Den FN-ansatta regeringen är etablerad i huvudstaden Tripoli, dock har regeringen ingen kontroll över den libyska nationella armén LNA, som leds av Khalifa Haftar och som representerar den andra delen av Libyen, Tobruk. Politisk makt är det som driver dessa regeringar. Under april år 2019 angrep LNA de Haftar-ledda militärstyrkorna i offensiven i stora delar av västra Libyen. LNA tog även kontroll i områdena och deras främsta mål är att försvaga regeringsstyrkorna och ta över makten över

²⁴Globalis: *Den arabiska våren*, u.å. <https://www.globalis.se/Konflikter/den-arabiska-vaaren> Hämtad 18/11-21

²⁵ Ibid. 18/11-21

²⁶ Dokument utifrån: *Libyen Kadaffis blodiga arv*. 2021. Publicerat 21/11-21 Hämtad: 08/12-21

hela landet Libyen. I samband med striderna kom flera tusen liv att slocknas till följd av den beväpnade offensiven.²⁷

I dagsläget kan man säga att Libyen har blivit uppdelat i väst och öst. Bilden som man kan få utav Libyen är att det å ena sidan styrs av den libyska nationella armén LNA men även regeringsstyrkorna. Vem som styr i Libyen är ytterst komplext och oklart, och utöver den redan oklara maktsituationen mellan dessa två FN-ledda regeringen och LNA, så finns ytterligare andra aktörer som vill ta över makten över landet. I Libyen finns det ett fåtal militära grupper (miliser) som bidrar till våld och instabilitet i landet. Som redan konstaterat så har diverse olika problematik tillkommit efter kriget och Gaddafis bortgång år 2011. En del av problematiken är att extrema militära grupper har fått fotfäste i Libyen, och IS-miliser är en av dem. Konflikter har intensifierats eller till och med skapats i samband med konflikten i Libyen. Konflikterna har uppstått som en påföljd av vapen och kombattanter från Libyen, som deltar i upplopp i grannländer som Mali och Syrien. Detta är ytterligare en faktor som har intensifierat situationen i Libyen.²⁸

5.3.4 Vilka aktörer är involverade i den rådande konflikten?

Konflikten är kaotisk i Libyen då flera internationella aktörer är inblandade. Trots att man har infört vapenembargo mot Libyen, så har flera länder finansierat styrkor och vapen. Haftars styrkor i öst finansieras av länder som Egypten, Saudiarabien, Förenade Arabemiraten och Turkiet där Turkiet är huvudaktören som stödjer Tripoli-regeringen i väst. Dessa fyra länder har stöttat olika maktsidor i Libyen. Dock finns det även andra makter som också har involverats redan från början när resolution 1973 antogs. Stormakterna som Ryssland, USA och Frankrike har officiellt stöttat FN:s försök om fredsförhandling i Libyen samtidigt som dessa stormakter motsäger sig själva genom att stödja den andra icke FN-stödda Haftars LNA-styrkor i Libyen.²⁹

5.4 Syrien

År 2011 var startskottet på den väpnade konflikten i Syrien. Det rädde en konflikt som var mellan den syriska regimen och opinionsbildande grupper. Konflikten var i början fredlig, då

²⁷ Ibid 08/12-21

²⁸ Ibid 08/12-21

²⁹ Ibid 08/12-21

demonstranterna demonstrerade på ett fredligt och harmoniskt sätt. Dessvärre har konflikten eskalerat. Fredliga demonstrationer har senare besvarats med krig från den syriska regimen. Konflikten utvecklades så småningom till krig som har skördat minst 580 000 liv och lett till att mer än sex miljoner internflyktingar samt att miljontals människor har tvingats fly landet.³⁰ Situationen i Syrien förvärrades och flera aktörer missbrukade våld som i sin tur ledde till övergrepp och kränkningar mot internationell humanitär rätt. Kriget eskalerade så pass mycket att regeringen i Syrien menade på att den enda lösningen till fred och stabilitet i Syrien är genom en FN-ledd politisk lösning i linje med FN:s säkerhetsrådsresolution 2254.³¹

Konflikten i Syrien var i början bara mellan oppositionbildande grupper och Syriens regim, det vill säga ett inbördeskrig. Med tiden blev konflikten värre och blev så småningom ett krig. Flera utomstående aktörer började lägga sig i kriget, vilket i sin tur förvärrade situationen. Majoriteten av shiitiska länder som Iran, Irak och Libanon stöttade diktatorn Bashar al-Assad, medan sunnitiska länder som Turkiet, Saudiarabien och Qatar stödjer anti-Assad rebels. Konflikten var ett internt inbördeskrig med två parter inblandade, och eskalerade konflikten till ett krig som nu inkluderar alla tre aspekter om politiska, ekonomiska och religiösa. Kriget började som ett inbördeskrig mellan folket och regimen, men som sedan skulle bli ett krig där olika aktörer krigade mot olika ändamål.³²

I och med att situationen och konflikten förvärrades i Syrien så har flera aktörer börjat lägga sig i. De oppositionbildande rebellgrupperna som i början började strida mot regimen i Syrien har nu fått påhoppare från diverse olika aktörer från olika länder. Konflikten har börjat finansieras och stötts från olika aktörer där rebellgrupperna har börjat få stöd från terrorism-och jihadistgrupper som Al-Qaida, Isis. Andra aktörer som Saudiarabien, Turkiet och Qatar finansierar vapen och resurser till rebellgrupperna. Däremot på Assads front så finansieras han och hans regim av de shiitiska länderna som Iran, Irak samt Libanon. Konflikten som från början var mellan folket och Assad har nu eskalerat till ett slagfält med diverse olika parter med olika mål mot olika parter. Som tidigare konstaterat har hundratals rebellgrupper anslutit. Utomstående makter har nu börjat välja sida, finansiera kriget med

³⁰ Global centre for Responsibility to Protect, 2021: *Syria*. <https://www.globalr2p.org/countries/syria/> Hämtad 15/11-21

³¹Regeringen, regeringskansliet: *Syrien., u.å.* <https://www.regeringen.se/sveriges-regering/utrikesdepartementet/sveriges-diplomatiska-forbindelser/mellanostern-och-nordafrika/syrien/> Hämtad 25/12-21

³² BBC News: 2021. *Why has Syrian war lasted 10 years?* <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-35806229> hämtad 24/11-21 hämtad 24/11-21

hjälp av pengar, vapen och militära resurser. Landet hamnade i en kaotisk situation där även terroristgrupper som Al-Qaida och IS blev en stor del av problemet. Detta förvärrade även situationen för omvärlden att agera och sätta in fredsresurser och situationen avslutar inte där. Kurderna i Syrien såg nämligen situationen som ett bra tillfälle att kriga för självständighet. Mitt i ovissheten så tillkom ytterligare en annan dimension till konflikten.³³

5.4.1 Syrien och Veto

Trots den kaotiska situationen så är frågan om R2P svårimplementerad och nästintill obefintlig. De permanenta länderna i FN:s säkerhetsråd (P5) har också involverats i kriget där man stöttar olika parter. Som konstaterat så stöttar Ryssland och Kina Assad-regimen medan USA tillsammans med Frankrike bistår några av oppositionsgrupperna samtidigt som de kämpar mot terroristgrupperna såsom Al-Qaida och IS. Situationen har blivit mer komplext och svårslut då flera aktörer med olika ändamål har blivit involverade. De största käpparna i hjulet i den dödliga konflikten är stormakterna Kina och Ryssland där främst Ryssland blockerar alla resolutioner mot Syrien om fredställande åtgärder.³⁴

Sedan kolonialismen har Mellanöstern likt andra länder blivit koloniserade av stormakterna. I samband med det så har Mellanöstern blivit uppdelat, där olika länder har sitt stöd från stormakterna. Syrien är Rysslands enda kvarvarande allierade i Mellanöstern. I Syrien ligger dessutom Rysslands militärbas. Ryssland har intensifierat och stött Assad-regimen militärt. Ryssland står även i ansvar över att år 2015 inlett en bombkampanj i Syrien. Efter bombkampanjen har flera länder förbryllats av situationen i Syrien. Hela idén med FN och dess säkerhetsråd är att upprätthålla ordning och fred på ett demokratiskt sätt komma fram till fredliga lösningar. Detta begränsar det nationella samfundet att agera på egen hand, vilket även försvårar situationen i vårt fall Syrien.³⁵

³³Ibid. Hämtad 25/11-21

³⁴Globalis: *Den arabiska våren*, u.å.<https://www.globalis.se/Konflikter/den-arabiska-vaaren> Hämtad 11/12-21

³⁵Globalis: *Den arabiska våren-Syrien. 2021*. <https://www.globalis.se/Konflikter/den-arabiska-vaaren> Hämtad: 20/11-21

5.4.2 Resolutioner som Ryssland och Kina blockerat

Stormakterna Kina och Ryssland har blockerat flera resolutioner för att främja fred och skydda civilbefolkningen i Syrien. Sedan år 2013 har Ryssland och Kina blockerat 27 stycken resolutioner om Humanitarian access (humanitär tillgång), fredsdiskussioner och kemiska vapen. Ryssland och Kina har gemensamt lagt sitt veto på tio stycken resolutionsförslag och Ryssland har dessutom även lagt ytterligare sex stycken veton. Redan i början när konflikten bröt ut så har Ryssland varit snabba med att blockera resolutioner som kunde stoppa eller åtminstone minska skadorna som skett. Den första resolutionen som Ryssland och Kina lagt sitt veto på är år 2011 då resolutionen fördömde den syriska regeringen attacker mot demonstranter. Argumentet till vetot från Ryssland och Kina var att resolutionen inte respekterade Syriens suveränitet. Vidare fortsätter Ryssland och Kina att blockera alla resolutioner om fred i Syrien. Bägge stormakterna har dessutom lagt veton på resolutioner om Syriens användande av kemiska vapen. Argumenten som Ryssland och Kina gett mot bakgrund av deras veto-användande är att de hänvisar till suveränitetsprincipen.³⁶

6. Responsibility to Protect och Realismen

Jag har nu redogjort två fall Libyen och Syrien där "Responsibility to Protect" har tagits upp och diskuterats i FN:s säkerhetsråd, dock med två helt olika utsagor om huruvida principen ska användas eller inte. I vårt första fall där inbördeskriget ledde till att FN:s säkerhetsråd antog resolution 1973 med stöd av stormakterna USA, Frankrike och Ryssland. USA menade på att Libyens dåvarande sittande diktator begick ett brott mot mänskligheten och befarade

³⁶FN-förbundet UNA Sweden: *Vetot i FN:s säkerhetsråd*, u.å <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/fn-som-organisation/fn-systemet/huvudorgan/sakerhetsradet/andandand-et-av-vetot-i-sakerhetsradet/> Hämtad 27/12-21

även folkmord. Det tycks inte vara några problem, tvärtom att dessa stormaktsländer ingriper ett utsatt land. Det som kan ifrågasättas är om stormakternas intentioner var genuina och inte av eget intresse till varför dessa länder inte hjälpte Libyen efter att de hade störtat deras regering. Att å ena sidan driva frågan och fredsresolution som ska skydda civilbefolkningen från ett eventuellt folkmord men att å andra sidan inte hjälpa till att återuppbygga landet och ha en plan inför tiden efter ett krig. Om det inte rådde om maktspel och egenintresse skulle samma länder som hade "goda intentioner" till att skydda civilbefolkningen, även skydda dem i efterkrigstiden. Även det faktum att efter att Libyens diktator störtades från makten så föddes nya konflikter och krig. Landet Libyen hamnade i en svår kris där Libyen kantades av krig, konflikter och extrem fundamentalism.

6.1 Frankrike

Som jag även nämnt tidigare så rörde det sig om maktkamp mellan stormakterna Frankrike, USA och Ryssland. Nu i efterhand har flera medier granskat om vad som var moroten för dessa länder att driva den här frågan på det sättet som man gjorde. Vad som drev Frankrike var att det rådde en personlig och privat tvist mellan den dåvarande premiärministern Sarkozy i Frankrike och Libyens diktator Muammar Gaddafi. Gaddafi hade skänkt flera miljoner dollar privat från Libyens statskassa för att stödja och finansiera en stor del av Sarkozys valkampanj. Sedan blev det en stor tvist mellan dessa aktörer som sedan slutade med att Frankrike ville hämnas på Gaddafi, vilket de gjorde i form av att låta honom avgå från sin makt. Denna dispyt och motivationen till varför Frankrike har tagit den ledande rollen för att störta Gaddafi och hans regering, var främst personliga skäl, det vill säga att Nicolas Sarkozy ville hämnas på Gaddafi eftersom han i en intervju berättade om att han hade stöttat Sarkozys valkampanj och det faktum att han blev vald till Frankrikes president.

37

Skandalen och motivationen bakom Frankrikes deltagande upptäcktes under USA:s valkampanj år 2016. När Hillary Clinton kandiderar mot Donald Trump kunde man i samband med Clintons e-mail-skandal hitta mail som indikerade på affären mellan Muammar Gaddafi och Nicolas Sarkozy. Frankrike liksom Nicolas Sarkozy tog tillfället i akt för att slå två flugor i en smäll, dels för sitt personliga behag men också för att täcka upp för tidigare passiva deltagande under inbördeskriget i Tunisien. Sarkozy argumenterade för att han liksom Frankrike ville kompensera och "rätta till sitt fel" för att de inte agerade under inbördeskriget

³⁷ Dokument utifrån: *Libyen Kadaffis blodiga arv*. 2021. Publicerat 21/11-21 Hämtad: 08/12-21

i Tunisien. Att ha det som argument och att hävda att man vill skydda civilbefolkningen, samtidigt som man vill dölja sitt lik i garderoben. Det här är bara toppen av isberget av vad politiker och länder planerar och diskuterar. Sedan finns det förmodligen fler lik i garderoben som ännu inte har avslöjats, det är bara med tiden som fler pusselbitar och frågor kan sättas på plats.³⁸

6.2 USA

Sedan Muammar Gaddafi tog makten för över 50 år sedan har han utöver sin makt i Libyen även lagt sig i den internationella politiken. Han har vid flera tillfällen haft dispyter mellan USA då han motsatte sig den västerländska politiken och inte minst den amerikanska. Gaddafi stod bakom flera terrorattacker i västvärlden, bland annat terrorattacken på ett diskotek i Västberlin år 1986.³⁹ Det var ingen ren slump att han angrep sig på just det diskoteket, då diskoteket främst var attraktivt för amerikaner. Ett annat terrorattentat som i synnerhet skördat fler liv än bombningen i Västberlin är sprängningen av civilplanet Pan Am Flight 103, som hade destinationen USA-London. Återigen bestod majoriteten av planets passagerare av amerikanska medborgare. Alla 270 passagerare som var ombord förlorade sitt liv.⁴⁰ Gaddafi har länge motsatt amerikansk politik, och detta har han bevisat på flera terroristattentat mot främst civilbefolkningen i USA. Trots det så är dessa terrorattacker inte USA:s främsta anledning till varför de ville få bort Muammar Gaddafi från makten, utan det fanns något djupare än så.

41

I samband med valperioden i USA under år 2016 där demokraten Hillary Clinton kandiderar mot republikanen Donald Trump, fann man undagömt bevis och material som skulle ge en förklaring till varför USA även agerade i frontlinjen, samt gjorde allt i sin makt för att stötta diktatorn Muammar Gaddafi och hans regim. Bara några dagar innan vallokalerna skulle öppnas i USA så avslöjade FBI information om att Hillary Clinton inte använt sig av en säker server för att skicka mail som berörde landets säkerhet och information. FBI menar på att Clinton använde sin privata mail för att professionella ändamål och inte minst när hon diskuterade om landets säkerhet. En av de tre tusen skickade e-mail från Clinton löd följande:

³⁸ Dokument utifrån- Libyen

³⁹ Malinarish, Nathalie, 2001, BBC News; *Flashback: The Berlin Disco bombing*, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/1653848.stm> 10/12-21

⁴⁰ Federal Bureau of investigation (FBI.gov), 2018, *The Bombing of Pan Am Flight 103*. <https://www.fbi.gov/news/stories/remembering-pan-am-flight-103-30-years-later-121418>Hämtad: 10/12-21

⁴¹Ibid. 10/21

Gaddafi's government holds 143 tons of gold, and a similar amount in silver. This gold was intended to establish a pan-African currency based on the Libyan golden Dinar. This plan was designed to provide Francophone Africa with an alternative to the CFA. ⁴²

Mailet sätter perspektiv på vilka tillgångar och skatter som finns i landet. Samtidigt sätter det skräck i västvärlden och inte minst i stormakternas ekonomi, där den amerikanska dollarn kan bli utmanad av den libyska dinaren. Man kan bara anta med stor sannolikhet att om Muammar Gaddafi inte skulle avgå, skulle institutionen utmana dollarn och Afrika skulle undkomma sina skulder från kolonialtiden. Förutom att dessa brev har avslöjat USA:s intentioner med NATO:s intervention i Libyen, har breven även avslöjat Frankrikes intentioner. I ett annat brev av Clintons tre tusen brev fann man ett annat brev som löd: *"According to knowledgeable individuals this quantity of gold and silver is valued at more than \$7 billion. French intelligence officers discovered this plan shortly after the current rebellion began, and this was one of the factors that influenced President Nicolas Sarkozy's decision to commit France to the attack on Libya. According to these individuals Sarkozy's plans are driven by the following issues:*

- 1. A desire to gain a greater share of Libya oil production,*
- 2. Increase French influence in North Africa,*
- 3. Improve his internal political situation in France,*
- 4. Provide the French military with an opportunity to reassert its position in the world,*
- 5. Address the concern of his advisors over Qaddafi's long term plans to supplant France as the dominant power in Francophone Africa."* ⁴³

Utifrån det här brevet och föregående brev kan man med facit i hand konstatera att NATO:s intervention i Libyen framstod som att man handlade under principen "Responsibility to Protect" och att man försökte skydda de civila. I själva verket handlade interventionen främst om makt, pengar och olja.

⁴² Brown, Ellen, 2021. Why they killed Gaddafi: *The institute of art and Ideas*: 19/2-2021. <https://iai.tv/articles/why-they-killed-gaddafi-auid-1757>. Hämtad: 10/12-21

⁴³WikiLeaks: Hillary Clinton Email Archive, u.å. <https://wikileaks.org/clinton-emails/emailid/6528> Hämtad: 10/12-21

6.3 Ryssland

I vårt andra fall som uppsatsen redogör är inbördeskriget i Syrien. När arabiska våren slog till i landet Syrien så agerade de internationella samfundet inte på samma sätt som man gjorde i Libyen. Trots det blodiga inbördeskriget i landet, där civila demonstrerade mot den syriska regimen, så implementerades inte principen "Responsibility to Protect" av den anledningen att resolutioner har blivit blockerade av minst en av stormakterna, det vill säga att någon har lagt sitt veto mot ett resolutionsförslag. De länderna som främst har använt sitt veto i Syrien är Ryssland följt av Kina.⁴⁴ För att vi ska förstå varför de har lagt sitt veto trots det blodiga kriget, så måste vi gå tillbaka och analysera dessa två stormakters diplomatiska relation gentemot Syrien.

Rysslands relation med Syrien går tillbaka till 1970-talet då det var kalla krigets era. Under kalla kriget började stormakter att söka allianser med andra länder. Det var där intresset och relationen med Sovjetunionen och Syrien började. Idag är Syrien Rysslands enda kvarstående allians. Under kalla kriget runt 1970-talet har Ryssland gett stöd åt Syrien med hjälp och inte minst vapen. När Sovjetunionen kollapsade under 1990-talet, så försvagades likaså relationen med Syrien. Efter nästan ett decennium utan en stark relation mellan länderna så återtog relationen i början av 2000-talet, när både Vladimir Putin kom till makten i Ryssland, och Bashar al-Assad i Syrien. Putins agenda var att bygga upp Ryssland återigen och satsa på liksom bygga ut sin militära ändamål. Det var även då tanken utvecklades med att återknyta och bygga upp relationen med Syrien igen.⁴⁵

Under arabiska våren har relationen mellan Ryssland och Syrien ökat markant. Ryssland var sedan länge allierad med Libyen, då Ryssland sålde vapen till Libyen värt flera miljarder dollar. Efter att Libyen störtat sin egna regim så letade nu Putin efter nya relationer och allianser som han kunde alliera med för egen vinning.⁴⁶ Mot detta argument lyckades

⁴⁴FN-förbundet UNA Sweden: *Vetot i FN:s säkerhetsråd*, u.å <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/fn-som-organisation/fn-systemet/huvudorgan/sakerhetsradet/anvandandet-av-vetot-i-sakerhetsradet/> Hämtad 01/12-21

⁴⁵ Rahman-Jones, Imran, 2017. Why does Russia support Syria and President Assad? I: BBC News 11/4-17. <https://www.bbc.com/news/newsbeat-39554171> Hämtad:20/11-21

⁴⁶ Ibid. Hämtad 20/11-21

Ryssland återknyta kontakten med Syrien. Relationerna mellan dessa stater upptrappades och Ryssland har idag en militärbas i Syrien, i Medelhavet. Det är den enda militärbasen som Ryssland har utöver den forna Sovjetunionens. Rysslands relation med Assad har blivit allt starkare med åren och Ryssland har stött Assad-regimen både militärt och ekonomiskt under den arabiska våren och även under efterkrigstiden i Syrien. Hela tio procent av Rysslands vapenförsäljning går till Syrien vilket ger en årlig ekonomisk vinst för Ryssland med hela 1,5 miljarder dollar.⁴⁷ Under år 2015 inledde Ryssland även en så kallad bombkampanj.⁴⁸

Utöver Rysslands vapenexport till Syrien, så har intresset för andra saker även lett till att Ryssland fortfarande allierar och stöttar Syrien. Makt och pengar är det som främst lockar Ryssland till Syrien. Ryssland har alltid varit intresserad över att ha makt över Mellanöstern eller åtminstone inom vissa stater. Rysslands intresse i Syrien handlar inte enbart om makt, även om det är en stor del. En annan stor faktor som driver Ryssland till Syrien är att Syrien har olja och gas. Det är oljan och gasen som främst lockar Ryssland till Syrien och länderna har gjort flera överenskommelser angående olja och gas.⁴⁹ Relationen mellan staterna har intensifierat under de senare åren, då flera bilaterala avtal har bundits mellan dem, avtal om främst olja och gas, och inte minst den ekonomiska vapenexporten.⁵⁰

⁴⁷Petkova, Maria, 2020. What has Russia gained from five years of fighting in Syria? I: BBC News 01/10-2020.

<https://www.aljazeera.com/features/2020/10/1/what-has-russia-gained-from-five-years-of-fighting-in-syria> Hämtad: 15/12-21

⁴⁸ Globalis: *Den arabiska våren-Syrien*. 2021. <https://www.globalis.se/Konflikter/den-arabiska-vaaren> Hämtad

⁴⁹Petkova, Maria, 2020. What has Russia gained from five years of fighting in Syria? I: BBC News 01/10-2020.

<https://www.aljazeera.com/features/2020/10/1/what-has-russia-gained-from-five-years-of-fighting-in-syria> Hämtad: 15/12-21

⁵⁰ WeapoNews.2019. *Ryssland skakar hans rättigheter när det gäller nedtrappning (Chatham House)*. <https://weaponews.com/sv/sikter/16739-ryssland-skakar-hans-r-ttigheter-n-r-det-g-ller-nedtrappning-c-hatham-h.html> . Hämtad: 29/11-21

7. Slutsats

7.1 Hur har "Responsibility to Protect" tillämpats?

"Responsibility to Protect" har tillämpats olika beroende på vilket land den har varit aktuell i. I Libyen har vi sett att tillämpningen har spelat roll och att man med hjälp av NATO:s intervention lyckats "hjälpa" civilbefolkningen. Vid ett annat tillfälle i Syrien kan vi bevittna en situation som med högsta sannolikhet behövde hjälp från omvärlden och inte minst från det internationella samfundet, men som dock inte fick "Responsibility to Protect" vid sin sida.

7.2 Varför har tillämpningen av R2P tillämpats olika i liknande situationer?

Med hjälp av vår politiska teori, realismen, kan vi dra slutsatser om varför två länder har fått två helt olika beslut om tillämpningen av "Responsibility to Protect". Denna studie tyder på att det rör sig om ett politisk maktspel mellan stormakterna, det vill säga de fem permanenta länderna i FN:s säkerhetsråd. I Libyen har man kunnat anamma "Responsibility to Protect" eftersom den då sittande diktatorn Muammar Gaddafi var ett stort hot mot västvärlden och hotade speciellt den amerikanska dollarn. Gaddafi ansågs även som ett stort hot för västvärldens säkerhet, där han flera gånger stod bakom terrorism mot främst Amerika, bland annat Västberlin och även flygstörningar i civilplanet PanAM. Libyen och Gaddafi hade storslagna planer inför framtiden om pengar, makt, olja och guld. Man kunde konstatera allt detta under valperioden år 2016 där Hillary Clintons privata mail avslöjades och blev offentligt.

Det är lätt att tro att politiken, stater och pengar ska hållas separat från makthavarnas privatliv. Den här studien visar att det är ingen garanti och att man i största mån blandar in statens politik med ens privatliv, att detta går hand i hand. Ett tydligt exempel är Frankrikes dåvarande president Sarkozy. Han och Muammar Gaddafi hade en dispyt som var en stor bidragande orsak till Sarkozys motivation till att stöta Gaddafi som en personlig hämnd. Den andra faktorn som drev Frankrike framåt i den här frågan var Frankrikes intresse över att få en större makt över Nordafrika och dess tidigare kolonialländer. Man visste att det fanns

rikligt med olja, guld och inte minst silver i landet. Det var också en stor morot till att driva frågan om att störta Libyens regim och inte minst Muammar Gaddafi. Sedan har vi även sett att i sådana politiska maktspel så kan även personliga och privata dispyter vara en väsentlig faktor mellan stater, som i värsta fall kan leda till att politiska ledare inte bara hämnas på en personlig och privat sfär, utan även att man kan dra med sig hela landet för att hämnas på något som i början bara var en privataffär mellan politiker.

Makt, olja och pengar är den största anledningen och motivationen om huruvida "Responsibility to Protect" ska appliceras eller inte. I Syrien såg vi att president Putin liksom Ryssland har en stark relation med Syrien och dess diktator Assad- Al Bashar. I relation till det så har Ryssland lagt sitt veto för att blockera resolutioner om fred i Syrien. Man försöker legalisera Realismen, liksom sina handlingar och intentioner under begreppet "Responsibility to Protect".

7.3 Hur har man tillämpat R2P i Libyen respektive Syrien?

"Responsibility to Protect" har tillämpats olika beroende på hur realismen och egen vinning förhåller sig till situationen. I Libyen kunde man dra nytta åt att intervensera landet, då mycket stod på spel liksom hotet mot den amerikanska dollarn, olja, guld och det faktum att Gadaffi ville utveckla en afrikansk bank som kunde utmana västvärlden och dess ekonomi. I Syrien däremot fanns det inget som lockade resterande av världen, man såg ingen stor vinning för ens egna land för att intervensera landet. Det var bara Ryssland som hade en relation med Syrien, vilket bromsade fredsresolutionerna för att tillämpas i Syrien. Därav har R2P lyckats tillämpas i Libyen men inte Syrien. Man använde även fallet i Libyen som ett exempel på att R2P inte alltid bidrog till en bättre situation i landet. En spännande tanke och diskussion är hur det skulle sett ut ifall man bytte plats på Libyen och Syrien, att man först antog åtgärder mot Syrien och sedan Libyen, skulle resultatet sett annorlunda ut? Eller skulle man se en liknande situation som idag? En annan ytterst intressant fråga är hur dessa länderna skulle sett ut idag och hur Libyen skulle sett ut idag om Nato inte skulle ha intervenerat landet. Även hur Syrien skulle sett ut idag ifall man skulle ha intervenerat landet.

7.4 Diskussion

Utifrån våra fallstudier om Libyen och Syrien kan vi med facit i hand konstatera att även om "Responsibility to Protect" är en bra idé och princip, så kan vi se att den brister i flera kategorier. Den största utmaningen som den bemöter är främst vetorätten i FN:s säkerhetsråd. I och med att alla länder i säkerhetsrådet har olika intentioner och mål, så blir frågan om vetorätten ytterst komplex och inte minst kontroversiell. Besluten om huruvida veton ska läggas eller inte baseras på realismen, det vill säga att varje land agerar utifrån sitt eget bästa. Ett annat hinder som "Responsibility to Protect" konfronteras med är non-interventionsprincipen, det vill säga suveränitetsprincipen. "Responsibility to Protect" ställs inför suveränitetsprincipen, att å ena sidan ska varje stat respektera varje stats suveränitet, men å andra sidan ska det internationella samfundet lägga sig i om rådande omständigheter tillåter. Principen är komplex då varje stat har rätten över att bestämma dess egna regler och lagar, och att en annan stat inte får lägga sig i. Jag tycker att det är viktigt att ha en princip som fungerar som en riktlinje, som ett mål. På samma sätt som med deklarationen av de mänskliga rättigheter, så har många stater ratificerat den, men långt ifrån alla fullföljer den helt. Likaså anser jag att det är bra att "Responsibility to Protect" ändå finns som en markör, att det känns som en trygghet i sig att ha en princip som man kan eftersträva mot och ha som mål, till vid svåra situationer.

Jag tror mer på medling och diskussion mellan länderna, att man istället för att intervensera ett land och försöker få kontroll över situationen, så tror jag starkare på förmedling till rättvisa. Att man istället för att lösa våld med våld så kan man försöka lösa situationen med medling, fredsmöten och även influera varandra. Det är såklart lättare sagt än gjort då jag även tror att man kanske inte alltid får fram en lösning (realismen).

Utifrån denna studie om implementeringen av "Responsibility to Protect" anser jag att själva grundidén om att skydda en stat gentemot folkmord liksom brott mot mänskligheten eller krigsförbrytelse är en bra grundprincip. "Responsibility to Protect" klubbades år 2005 och är knappt 20 år gammal. Själva grundidén om principen är bra, dock har den flera brister, som i sin tur leder till att den inte kan leva upp till sitt ändamål och inte heller tillämpas. Jag har

diskuterat vidare den här frågan med Jens Pettersson som är handläggare för fred, säkerhet och nedrustning på FN-förbundet. Pettersson håller med om att principen är ytterst komplex och principen behöver ses över. Han summerar det även genom att hävda att en lösning kan vara att FN själva intervenerar ett land, och att det är dem som ska ha tolkningsföreträde om huruvida "Responsibility to Protect" ska tillämpas eller inte, och även hur interventionen ska gå till. Slutligen att FNs pengarfond för att återuppbygga den stat som har fallit offer för krig, ska mång fördubblas.

8. Bibliografi

8.1 Tryckt litteratur:

- John Baylis, Steve Smith & Patricia Owens. 2011. *The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations*, Fifth Edition. Oxford University Press: Oxford.
- Gustavsson, Jakob m.fl., 2021. *Internationella relationer*: Malmö: Studentlitteratur AB
- Svanberg, Katinka. Bring, Ove. 2019. Stockholm: *FN-stadgan och världspolitik, om folkrättens roll i en föränderlig värld*. Norstedts Juridik AB.

8.2 Elektroniska media

- <https://www.aljazeera.com/features/2020/10/1/what-has-russia-gained-from-five-years-of-fighting-in-syria>
Petkova, Maria, 2020. What has Russia gained from five years of fighting in Syria? I: BBC News 01/10-2020.
- <https://www.bbc.com/news/newsbeat-39554171>
Rahman-Jones, Imran, 2017. Why does Russia support Syria and President Assad? I: BBC News 11/4-17.
- <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-35806229>
BBC News: 2021. *Why has Syrian war lasted 10 years?*
- Federal Bureau of investigation (FBI.gov), 2018, *The Bombing of Pan Am Flight 103*. <https://www.fbi.gov/news/stories/remembering-pan-am-flight-103-30-years-later-121418>
- Nilsson, Daniel. u.å. FN-förbundet UNA Sweden: R2P och FN-Stadgan. <https://fn.se/stockholm/r2p-och-fn-stadgan/>
- FN-förbundet UNA Sweden: *Vetot i FN:s säkerhetsråd*, u.å <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/fn-som-organisation/fn-systemet/huvudorgan/sakerhetsradet/anvandandet-av-vetot-i-sakerhetsradet/et/>

- <https://www.globalr2p.org/what-is-r2p/>
globalr2p: WHAT IS R2P?, u.å.
- <https://www.globalis.se/Konflikter/den-arabiska-vaaren>
Globalis: *Den arabiska våren*, u.å
- Cairns, Edmund, 2014. *Global Responsibility to Protect: R2P and Humanitarian Action*. Cairns-R2P, and humanitarian action.pdf
- <https://iai.tv/articles/why-they-killed-gaddafi-auid-1757>. Brown, Ellen, 2021. Why they killed Gaddafi: *The institute of art and Ideas: 19/2-2021*.
- <https://www.idrc.ca/en/book/Responsibility-Protect-report-international-commission-intervention-and-state-sovereignty>
Evans, Gareth. Sahnoun, Mohamed, 2001. *The Responsibility to Protect, 2001-ICISS-Report.pdf*:
- https://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_2011_03/20110927_110311-UNSCR-1973.pdf
United Nation Security Council: *Resolution 1973 (2011)*. 2011
- <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/1653848.stm>
Malinarish, Nathalie, 2001, BBC News; *Flashback: The Berlin Disco bombing*,
- <https://www.redcross.org.au/getmedia/d0338aa5-27c9-4de9-92ce-45e4c8f4d825/IHL-R2P-Responsibility-to-Protect.pdf.aspx>
Australian Red Cross: *Humanitarian Law and the Responsibility to Protect: A handbook*, 2011
- <https://www.regeringen.se/sveriges-regering/utrikesdepartementet/sveriges-diplomatiska-forbindelser/mellanostern-och-nordafrika/syrien/>
Regeringen, regeringskansliet: *Syrien.*, u.å
- Pettersson, Jens, 2021. Skyldighet att skydda. I: *Från vardagsrasism till folkmord*. S. 33-43 SFN_Debattantologi_Rasism2021_webb.pdf
- <https://wikileaks.org/clinton-emails/emailid/6528>
WikiLeaks: Hillary Clinton Email Archive, u.å.
- <https://www.svtplay.se/video/33148290/libyen-kadaffis-blodiga-arv> Dokument utifrån: *Libyen Kadaffis blodiga arv*. 2021. Publicerat 21/11-21

